

Cercetări privind patrimoniul natural al comunei Topolog

Mihai PETRESCU, Viorel CUZIC, Valentin PANAIT, Adina Maria LEFTERACHE

CĂI DE ACCES: DN22 Tulcea–Constanța, cu intrare pe DN22A Cataloi–Topolog
ARII PROTEJATE DE IMPORTANȚĂ NAȚIONALĂ: Rezervația naturală Măgurele

SITURI NATURA 2000: Podișul Nord Dobrogean (SCI); Pădurea Babadag (SPA),
Stepa Casimcea (SPA)

DESCRIERE CADRU NATURAL

GEOLOGIE ȘI PEDOLOGIE

Din punct de vedere geologic, teritoriul administrativ al comunei Topolog este inclus în partea de nord a Masivului Dobrogei Centrale (MUTIHAC, 1990; IONESI, 1994). În partea de N-NE a acestei comune, în aflorimente, sunt reprezentative elementele tipice pentru *grupul de Ceamurlia* (alcătuit din șisturi muscovito-biotitice, șisturi muscovito-cloritice, șisturi cuarțoase, micacee, șisturi sericito-cloritoase ș.a.) și Formațiunea de *Dorobanțu* (caracterizată prin strate de filite verzi, clorito-sericitoase, dispuse alternativ cu strate de gresii cuarțoase). În partea de sud, au fost identificate, în aflorimente, elemente tipice pentru Formațiunea de *Istria* din grupul șisturilor verzi, caracterizată prin gresii de tip graywacke cu sortare gradată și hieroglife pe talpă, dispuse alternativ cu pelite verzi. Pe suprafețe reduse, în partea de est a comunei, apar formațiuni caracteristice Jurasicului inferior, compuse din gresii și argilite. Formațiunile pliocene sunt reprezentate prin depozite de loess și loessoide ce se dispun fragmentar peste formațiunile mai vechi, preexistente (MUTIHAC, 1990; IONESI, 1994; COTEȚ, 1973).

Pe teritoriul comunei Topolog apar următoarele unități cartografice de soluri: Cernoziomuri argice (în partea centrală), Faeoziomuri greice (în partea de nord nord-est), Faeoziomuri greice melanice (în partea de sud), Luviosoluri tipice (în partea de est și în cea de sud-est), precum și Faeoziomuri tipice-subrendzinice, Rendzine calcarice (ce ocupă suprafețe întinse în partea de est, iar în resul zonei apar fragmentar) și Litosoluri calcarice (răspândite pe suprafețe compacte în partea de est, iar în resul zonei apar fragmentar). Identificarea tipurilor de sol și de substrat geologic s-a efectuat prin coroborarea datelor obținute în cercetările de teren cu cele din referințele bibliografice (FLOREA *et alii*, 1968; MUTIHAC, 1990; IONESI, 1994; FLOREA, MUNTEANU, 2003; TEACI mss.).

CADRU PEISAGISTIC

Încadrarea aproape în totalitate în Podișul Casimcei conferă acestui teritoriu un caracter unitar al peisajului specific pentru această peneplenă de origine caledoniană în care șisturile verzi aflorează în strate paralele pe culmi și platouri erodate, devenind masive pe văile pâraielor cu albiu stâncoase. În văile cu depozite groase de loess torenții au săpat adânc substratul, modelând pereții verticali friabili. În acest relief slab vălurit vegetația naturală predominantă este constituită din pajiști de stepă de loess, cele petrofile, pe substraturi stâncoase, fiind mai rar întâlnite. În acest decor predominant arid cursurile de apă induc

transformări radicale ale covorului vegetal caracteristic zonelor umede, cu pălcuri reduse de stufărișuri și chiar de salcie. Pe măsura creșterii altitudinii, în special în sectorul estic, vegetația lemnoasă devine tot mai pregnantă în peisaj, la început sub forma unor tufărișuri de păducel, apoi a rariștilor de stejar pufos sau brumăriu, înlocuite treptat de păduri submediteraneene dense de stejar pufos și cărpiniță. La nord de Sâmbăta Nouă și Cerbu sunt grupate pădurile balcanice cu șleauri de gorun sau stejar brumăriu și tei argintiu.

FLORĂ, VEGETAȚIE ȘI HABITATE

În cele ce urmează vor fi detaliate o serie de habitate protejate de interes comunitar, unele neprioritare, precum: 41.2C22 (91Y0), 41.76831(91M0), 41.76833(91M0), 41.1621 (92A0). Dintre habitatele de interes comunitar cele mai importante din punct de vedere conservativ sunt cele prioritare, precum: 31.8B721(40C0*), 34.9211(62C0*), 34.92(62C0*), 41.73724(91AA*), 41.7A221(91I0*). Asociațiile enumerate în continuare sunt considerate predominant periclitare la nivelul ansamblului teritoriului studiat, cu excepția cenotaxonilor vulnerabili ca *Scirpo-Phragmitetum*, *Quercu pedunculiflorae-Tilietum tomentosae*, *Fraxino-Quercetum dalechampii*, *Tribulo-Tragetum*, *Medicagini minimae-Festucetum valesiacae*, *Artemisio austriacae-Poëtum bulbosae*, *Galio dasypodi-Quercetum pubescentis*, precum și a asociației rare *Botriochloetum ischaemi*. Inventarul asociațiilor este dominat de cenotaxonii primari, nederivați, o participare redusă având grupările vegetale secundare precum: *Tribulo-Tragetum*, *Artemisio austriacae-Poëtum bulbosae* și *Botriochloetum ischaemi*. Din cele 21 de specii amenințate cu dispariția identificate în aria de studiu cele mai multe pot fi considerate periclitare local, cu excepția taxonilor rari ca *Thymus zygioides* sau periclitatî critic, precum: *Centaurea salonitana* și *Verbascum ovalifolium*. Toate stațiunile speciilor și habitatelor menționate în continuare fac parte din situl Natura 2000 "Podișul Nord Dobrogean", fiind de asemenea incluse în siturile Pădurea Babadag sau Stepa Casimcea. Excepție face pajiștea stepică din apropierea comunei Topolog, din zona denumită "Stejarul lui Dobrică" (TSD), ce nu este inclusă în arii protejate. Alte date proprii privind flora și habitatele din teritoriul studiat au fost publicate anterior (PETRESCU, 2007).

31.8B721 Tufărișuri ponto-sarmatice de păducel și porumbar (Ponto-Sarmatic hawthorn-blackthorn scrub)

Asociația *Pruno spinosae-Crataegum* Soó (1927) 1931 este întâlnită în special în apropierea cursurilor de apă sau în alte zone cu un plus de umiditate în raport cu pajiștile stepice, fiind inventariată în pășunea Luminița, pe arii reduse (PLM; F: +). Cenotaxonul a mai fost observat și în cuprinsul rariștilor din estul teritoriului studiat.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Crataegus monogyna* (4; PLM).

Alte specii:

- arbuști/arbori (de talie arbustivă)/liane: *Rosa canina* (1; PLM).
- ierburi/subarbuști: *Ballota nigra* (+; PLM), *Bromus sterilis* (+; PLM), *Eryngium campestre* (+; PLM), *Galium pedemontanum* (+; PLM), *Geum urbanum* (+; PLM), *Poa angustifolia* (1; PLM), *Stellaria media* (+; PLM), *Urtica dioica* (+; PLM).

34.92 Stepe ponto-sarmatice (Ponto-Sarmatic steppes)

Asociația *Medicagini minimae-Festucetum valesiaca* Wagner 1941 este răspândită pe suprafețe mai importante în cadrul pășunii Luminița (PLM; F: I) și mai puțin în cuprinsul pajiștilor de pe Dealul Movila Mare (DMM; F: I) unde pășunatul este mediu-intens. Suprafețe neînsemnate au fost înregistrate și în rezervația Măgurele (M; F: +). La nivelul comunei asociația poate fi considerată vulnerabilă (F: I).

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Festuca valesiaca* (3-4; PLM, DMM, M), *Medicago minima* (1; PLM).

Specii amenințate: *Potentilla bormuelleri* (+; PLM, M), *Thymus zygioides* (+; M).

Alte specii: *Achillea nobilis* ssp. *neilreichii* (+; PLM), *Anthemis austriaca* (+; PLM), *Artemisia austriaca* (+; DMM), *Bombycilaena erecta* (+; PLM, DMM), *Chondrilla juncea* (+; DMM, M), *Coronilla varia* (+; DMM), *Cichorium intybus* (+; DMM, M), *Cynodon dactylon* (+; DMM), *Dichanthium ischaemum* (+-1; DMM, M), *Eryngium campestre* (+; PLM, DMM), *Euphorbia glareosa* (1; PLM), *Euphorbia seguieriana* (1; M), *Galium pedemontanum* (+; PLM), *Herniaria glabra* (+; PLM), *Plantago lanceolata* (+; PLM, DMM), *Poa bulbosa* (1; DMM), *Potentilla argentea* (+; PLM, DMM), *Sanguisorba minor* (+; DMM, M), *Scleranthus annuus* (+; PLM), *Sedum urvillei* ssp. *hillebrandtii* (+; M), *Senecio vernalis* (+; PLM), *Thymus pannonicus* (+-1; PLM, DMM, M), *Trifolium campestre* (+; PLM), *Xeranthemum annuum* (+; PLM).

Asociația *Artemisia austriacae-Poëtum bulbosae* Pop 1970, ce indică o intensitate ridicată a pășunatului, a fost întâlnită limitrof satului Făgărașu Nou (FN) și pâraului Roștilor, în apropierea comunei Topolog, în zona denumită "Stejarul lui Dobrică" (TSD), ca și în pășunea Osâmbei (POT; F: II). Pentru ansamblul teritoriului comunei Topolog asociația poate fi apreciată ca fiind vulnerabilă (F: I).

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Artemisia austriaca* (1-2; FN, POT, TSD), *Poa bulbosa* (2-3; FN, POT, TSD).

Alte specii: *Achillea setacea* (+; POT, TSD), *Bromus hordeaceus* (+; TSD), *Bromus tectorum* (+; TSD), *Crataegus monogyna* (+; POT), *Cynodon dactylon* (+-1; FN, POT), *Dichanthium ischaemum* (+; POT, TSD), *Erodium cicutarium* (+; FN), *Eryngium campestre* (+; POT, TSD), *Festuca valesiaca* (+; FN, POT, TSD), *Galium humifusum* (+; FN, POT), *Medicago minima* (1; TSD), *Plantago lanceolata* (+; TSD), *Polygonum aviculare* (+; FN), *Potentilla argentea* (+; POT, TSD), *Rosa canina* (+; POT), *Salvia nemorosa* (+; POT), *Thymus pannonicus* (+; TSD), *Viscum album* (+; POT), *Xanthium spinosum* (+; FN).

Asociația *Botriochoetum (Andropogonetum) ischaemi* (Kist. 1937) Pop 1977, este cel mai larg răspândit tip de pajiște stepică din teritoriul studiat, fiind caracteristică pentru un nivel mediu al pășunatului. Cenotaxonul, de tip secundar, a fost inventariat în mai multe zone unde este predominant, precum pășunea împădurită Osâmbei (POT; F: I), Valea Topologului (VT; F: III), Muchiile Buzoienilor (MB; F: III), rezervația Măgurele (M; F: III), fiind observat și în zona Domuz Culac (DMC; F: III). În ansamblul teritoriului studiat, asociația se poate încadra în categoria „rar” (F: II). Este de subliniat prezența a două specii amenințate rare, dintre care o importanță deosebită prezintă *Colchicum fominii*, taxon european vulnerabil, inclus în Lista roșie europeană.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Dichanthium ischaemum* (4; VT, M, MB, POT).

Specii amenințate: *Centaurea salonitana* (r; MB), *Colchicum fominii* (r-+; M).

Alte specii: *Acer tataricum* (+; POT), *Achillea setacea* (+; POT, VT), *Agrimonia eupatoria* (+; POT), *Agropyron cristatum* (+; MB), *Artemisia austriaca* (+; MB), *Artemisia annua* (+; MB), *Asperula tenella* (+; POT), *Carthamus lanatus* (+; VT), *Chondrilla juncea* (+; VT), *Cichorium intybus* (+; M), *Convolvulus cantabricus* (+; M), *Coronilla varia* (+; VT), *Crataegus monogyna* (1; POT), *Cynodon dactylon* (1; MB), *Eryngium campestre* (1; M, POT, VT), *Euphorbia glareosa* (+; POT, VT), *Euphorbia seguieriana* (1; VT, MB, M), *Festuca valesiaca* (1; M, POT), *Fragaria viridis* (+; POT), *Galium humifusum* (+; MB, VT), *Kohlruschia prolifera* (+; POT), *Medicago minima* (+; MB), *Melilotus officinalis* (+; MB), *Plantago lanceolata* (+; M, POT), *Potentilla argentea* (+; POT), *Quercus pedunculiflora* (+; POT), *Rhamnus cathartica* (+; POT), *Salvia nemorosa* (+; MB), *Scabiosa ochroleuca* (+; MB), *Stipa capillata* (+; M, VT), *Teucrium chamaedris* (+; POT), *Teucrium polium* (+; POT, VT, M), *Thymus pannonicus* (+-1; MB, POT, VT, M), *Xeranthemum annuum* (+; M, MB).

Asociația *Stipetum capillatae* (Hueck 1931) Krausch 1961 are o răspândire sporadică, fiind caracteristică pentru terenurile slab sau deloc pășunate din zona Valea Roștilor-Măgurele (VRM; F: I), Valea Topologului (VT; F: +), Muchiile Buzoienilor (MB; F: I). Având în vedere predominarea terenurilor agricole în raport cu pajiștile stepice, pentru ansamblul teritoriului analizat cenotaxonul poate fi considerat periclitat. Singura specie amenințată identificată, *Echinops ritro* ssp. *ruthenicus* este încadrată în categoria „rar”.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Stipa capillata* (4; MB, VRM, VT).

Specii amenințate: *Echinops ritro* ssp. *ruthenicus* (+; MB, VT).

Alte specii: *Achillea setacea* (+; VT), *Agropyron cristatum* (+; MB; VRM, VT), *Artemisia annua* (+; MB, VRM, VT), *Artemisia austriaca* (+; VRM), *Bassia prostrata* (+; VRM, VT), *Carduus thoermeri* (+; VT), *Coronilla varia* (+; MB), *Crataegus monogyna* (+; MB), *Cynodon dactylon* (+-1; VRM, VT), *Dichanthium ischaemum* (+; MB; VRM), *Echium italicum* (+; VT), *Eryngium campestre* (+; MB, VRM), *Euphorbia seguieriana* (+; VRM), *Festuca valesiaca* (1; VRM), *Galium humifusum* (+; VRM, VT), *Medicago falcata* (+; MB), *Phlomis pungens* (+; VT), *Reseda lutea* (+; VT), *Salvia nemorosa* (+; MB), *Sideritis montana* (+; MB), *Tanacetum corymbosum* (+; VT), *Tragopogon dubius* (+; VT), *Xeranthemum annuum* (+; MB, VRM).

34.9211 Stepe vest-pontice de *Thymus zygioides* (Western Pontic thyme steppes)

Asociația *Agropyro-Thymetum zygioidi* Dihoru (1969) 1970, periclitată în zona studiată, întâlnită pe Muchiile Buzoienilor (MB; F: +) și în Rezervația Magurele (M; F: I), ocupă locul secund din punct de vedere al numărului de specii protejate, între cei opt taxoni amenințați cu dispariția impunându-se prin valoare conservativă de nivel european *Dianthus nardiformis* și *Colchicum fominii*, încadrate în categoria vulnerabil ca și *Euphorbia myrsinites*. Ultima specie este întâlnită aici în singura sa stațiune cunoscută din Podișul Casimcei, cu totul izolată de celelalte populații.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Thymus zygoides* (2; M, MP).

Specii amenințate: *Allium saxatile* (+; MB), *Centaurea ovina* ssp. *bessariana* (+; M) *Colchicum fominii* (r; MB), *Dianthus nardiformis* (+; MB), *Euphorbia myrsinites* (+-r; M), *Festuca callieri* (+; M, MB), *Potentilla bormuelleri* (+; MB), *Thymus zygoides* (2; M, MP).

Alte specii: *Achillea coarctata* (+; MB), *Alyssum murale* (+; M), *Chondrilla juncea* (+; MB), *Convolvulus cantabricus* (+; MB), *Dichanthium ischaemum* (1; M, MB), *Eragrostis minor* (+; MB), *Erodium cicutarium* (+; MB), *Eryngium campestre* (+; MB), *Kohlruschia prolifera* (+; M), *Linaria genistifolia* (+; M), *Scleranthus perennis* (+; MB), *Sedum urvillei* ssp. *hillebrandtii* (+; M), *Sideritis montana* (+; MB), *Stipa capillata* (+; MB), *Teucrium chamaedris* (+; M), *Teucrium polium* (1; MB), *Tragus recemosus* (+; MB), *Tribulus terrestris* (+; MB), *Xeranthemum annuum* (1; MB).

Asociația *Festucetum callierii* Șerbănescu 1965 apud Dihoru (1969) 1970, periclitată în cadrul comunei Topolog (F: +). A fost inventariată în zonele: Pășunea Luminița (PLM, F: I), Rezervația Măgurele (M; F: I), Muchiile Buzoienilor (MB; F: I). Poate fi considerată cea mai importantă din punct de vedere conservativ, în cadrul acesteia fiind inventariate 14 specii rare amenințate cu dispariția, din care patru sunt cuprinse în Lista roșie europeană (*Campanula romanica*, *Colchicum fominii*, *Dianthus nardiformis*, *Moehringia grisebachii*). Acestea din urmă sunt considerate vulnerabile, ca și *Salvia aethiopis*.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Festuca callieri* (2-3; M, MB, PLM), *Scleranthus perennis* (1; PLM).

Specii amenințate: *Allium saxatile* (+; M), *Campanula romanica* (+; MB), *Centaurea ovina* ssp. *bessariana* (+; M), *Colchicum fominii* (r; MB), *Dianthus nardiformis* (+; M, PLM), *Echinops ritro* ssp. *ruthenicus* (+; MB), *Koeleria lobata* (+; PLM, M, MB), *Moehringia grisebachii* (+; MB), *Potentilla bormuelleri* (+; MB), *Salvia aethiopis* (+; MB), *Sempervivum zeleborei* (+; M), *Silene compacta* (+; MB), *Stachys angustifolia* (r-+; MB), *Thymus zygoides* (1; M, PLM).

Alte specii: *Anthemis austriaca* (+; PLM), *Bombycilaena erecta* (+; PLM), *Cephalaria uralensis* (+; MB), *Cichorium intybus* (+; PLM), *Chondrilla juncea* (+; M), *Convolvulus cantabricus* (+; MB), *Dichanthium ischaemum* (+; M, MB, PLM), *Eryngium campestre* (+; M, MB, PLM), *Haplophylum suaveolens* (+; MB), *Herniaria glabra* (1; PLM), *Leontodon crispus* (+; M), *Plantago lanceolata* (+; PLM), *Poa bulbosa* (+; PLM), *Potentilla argentea* (+; PLM), *Sideritis montana* (+; MB), *Stipa capillata* (+-1; M, MB), *Teucrium polium* (1; MB), *Thymus pannonicus* (+; MB), *Tragopon dubius* (+; M), *Trifolium arvense* (+; PLM), *Xeranthemum annuum* (+; M, MB).

Asociația *Sedo hillebrandtii*-*Polytrichetum piliferi* Horeanu et Mihai 1974 este caracteristică pentru stâncăriile din șisturi verzi, unde a fost cercetată pe dealurile Muchiile Buzoienilor, unde apare rar pe aflorimentele pietroase din cuprinsul pajiștilor stepice. Aceasta se situează pe locul secund ca valoare conservativă, din cele opt specii identificate trei fiind de importanță europeană, respectiv *Campanula romanica*, *Dianthus nardiformis*, *Moehringia grisebachii*.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Polytrichum piliferum* (2; MB), *Sedum urvillei* ssp. *hillebrandtii* (+; MB).

Specii amenințate: *Achillea ochroleuca* (+; MB), *Campanula romanica* (+; MB), *Dianthus nardiformis* (+; MB), *Festuca callieri* (1; MB), *Koeleria lobata* (+; MB), *Moehringia grisebachii* (+; MB), *Potentilla bornmuelleri* (+; MB), *Thymus zygioides* (1; MB).

Alte specii: *Achillea coarctata* (+; MB), *Linaria genistifolia* (+; MB), *Stipa capillata* (+; MB), *Verbascum banaticum* (+; MB).

41.2C22 Păduri de gorun cu carpen din Moldova și Muntenia (Moldo-Muntenian sessile oak-hornbeam forests)

Asociația *Tilio tomentosae-Carpinetum betuli* Doniță 1968, cea mai mezofilă dintre grupările vegetale zonale de tip forestier din aria studiată a fost întâlnită pe suprafețe restrânse în pădurile compacte de pe Dealul La Pandela (DLP; F: +). Aici singura specie înregistrată a fost *Myrrhoides nodosa*.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Carpinus betulus* (1; DLP), *Quercus dalechampii* (2; DLP), *Tilia tomentosa* (2; DLP).

Specii amenințate: *Myrrhoides nodosa* (+; DLP).

Alte specii:

- arbori: *Acer campestre* (+; DLP), *Malus sylvestris* (+; DLP).

- arbuști/liane: *Cornus mas* (1; DLP), *Crataegus monogyna* (+; DLP), *Evonymus europaeus* (+; DLP), *Evonymus verrucosus* (+; DLP), *Ligustrum vulgare* (+; DLP).

- ierburi/subarbuști: *Asparagus tenuifolius* (+; DLP), *Clinopodium vulgare* (+; DLP), *Dactylis polygama* (+; DLP), *Geum urbanum* (+; DLP), *Lithospermum pupurocaeruleum* (+; DLP), *Poa nemoralis* (1; DLP), *Urtica dioica* (+; DLP), *Viola suavis* (+; DLP).

41.73724 Vegetație forestieră moesică de stejar pufos cu *Galium dasypodium* (Moesian *Galium dasypodium*-white oak woods)

Asociația *Galio dasypodi-Quercetum pubescentis* Doniță 1970 formează rariști ce predomină în pășunea împădurită Osâmbei (POT; F: I), unde apar diseminat și alte specii tipic silvostepice, de climat continental, precum *Acer tataricum* și *Quercus pedunculiflora*.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Quercus pubescens* (4; POT).

Alte specii:

- arbori: *Acer tataricum* (1; POT), *Quercus pedunculiflora* (1; POT).

- arbuști/liane: *Crataegus monogyna* (1; POT), *Crataegus pentagyna* (1; POT).

- ierburi/subarbuști: *Achillea setacea* (+; POT), *Chrysopogon gryllus* (±; POT), *Dactylis polygama* (+; POT), *Euphorbia agraria* (±; POT), *Festuca valesiaca* (+; POT), *Filipendula vulgaris* (+; POT), *Fragaria viridis* (+; POT), *Poa angustifolia* (1; POT), *Teucrium chamaedrys* (+; POT).

41.76831 Păduri de gorun cu *Paeonia peregrina* din Dobrogea (Dobrogean paeonia sessile oak forests)

Asociația *Fraxino orni-Quercetum dalechampii* Doniță 1970, întâlnită în situațiile mai xerofile decât cele medii în etajul balcanic, prezent pe Dealul La

Pandela (DLP; F: I), se distinge printr-o mare diversitate a speciilor de stejar, în același relevu fiind înregistrate patru specii din genul *Quercus*.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Quercus dalechampii* (2; DLP).

Alte specii:

- arbori: *Acer campestre* (+; DLP), *Quercus pedunculiflora* (1; DLP), *Quercus polycarpa* (2; DLP), *Quercus pubescens* (1; DLP), *Prunus cerasifera* (+; DLP).

- arbuști/liane: *Crataegus monogyna* (+; DLP).

- ierburi/arbuști: *Ballota nigra* (+; DLP), *Dactylis glomerata* (+; DLP), *Fragaria viridis* (+; DLP), *Geum urbanum* (+-1; DLP), *Leonurus cardiaca* (+; DLP), *Pyrus pyraeaster* (+; DLP), *Potentilla argentea* (+; DLP).

41.76833 Păduri de stejar brumăriu, tei, cărpiniță din Dobrogea (Dobrogean *Quercus pedunculiflora*-lime-oriental hornbeam forests)

Asociația *Querco pedunculiflorae-Tilietum tomentosae* Doniță 1970

este cea mai frecventă între cenotaxonii forestieri, ocupând suprafețele cele mai importante în zona Dealului La Pandela (DLP; F: I) și mai puțin la Ciucurul Vrăjii (CVR; F: I). Pe ansamblul comunei Topolog asociația poate fi tratată ca vulnerabilă. *Mercurialis ovata* constituie singura specie amenințată identificată în această asociație, periclitată în cuprinsul său.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Quercus pedunculiflora* (2; CVR, DLP), *Tilia tomentosa* (1-3; CVR, DLP).

Specii amenințate: *Mercurialis ovata* (+; DLP).

Alte specii:

- arbori: *Acer campestre* (+; CVR), *Acer platanoides* (+; CVR), *Acer tataricum* (+; CVR), *Carpinus betulus* (1-2; CVR, DLP), *Cerasus avium* (+; CVR, DLP).

- arbuști/liane: *Cornus mas* (+-1; CVR, DLP), *Crataegus monogyna* (+; CVR, DLP), *Evonymus verrucosus* (+; CVR), *Ligustrum vulgare* (+; CVR, DLP), *Rosa canina* (+; DLP).

- ierburi/subarbuști: *Brachypodium sylvaticum* (+; CVR, DLP), *Geranium robertianum* (+; DLP), *Geum urbanum* (+-1; CVR, DLP), *Lithospermum purpureocaeruleum* (+; CVR, DLP), *Poa nemoralis* (1; CVR, DLP), *Polygonatum latifolium* (+; DLP), *Viola suavis* (+; CVR, DLP).

41.76834 Păduri vest-pontice de gorun, tei, cărpiniță cu *Galanthus plicatus* (Western-Pontic sessile oak-lime-oriental hornbeam-*Galanthus* forests)

Asociația *Galantho plicatae-Tilietum tomentosae* Doniță 1970 a fost întâlnită pe arii restrânse pe Dealul La Pandela (DLP, F: +), unde s-a semnalat o singură specie amenințată rară, *Mercurialis ovata*, periclitată local.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Quercus dalechampii* (2; DLP), *Tilia tomentosa* (2).

Specii amenințate: *Mercurialis ovata* (+; DLP).

Alte specii:

- arbori: *Acer tataricum* (+; DLP), *Carpinus betulus* (1; DLP), *Carpinus orientalis* (1; DLP), *Fraxinus ornus* (+; DLP), *Sorbus torminalis* (+; DLP).

- arbuști: *Cornus sanguinea* (+; DLP).
- ierburi/subarbuști: *Clinopodium vulgare* (+; DLP), *Poa nemoralis* (+; DLP).

41.7A221 Vegetație pontică de silvostepă de stejar brumăriu cu arțar tătăresc (Pontic *Acer tataricum*-*Quercus pedunculiflora* steppe woods)

Asociația *Centaureo stenolepi-Quercetum pedunculiflorae* Doniță 1970

este reprezentată prin arboretele poienite de stejar brumăriu întâlnite pe arii reduse, îndeosebi în cadrul pășunii Osâmbei (POT; F: I), acestea fiind tipice pentru situațiile cu sol profund pe loess din zona de silvostepă.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Acer tataricum* (1; POT), *Quercus pedunculiflora* (4; POT).

Alte specii:

- arbori: *Pyrus pyraeaster* (1; POT)
- arbuști: *Crataegus monogyna* (1; POT).
- ierburi/subarbuști: *Achillea setacea* (+; POT), *Artemisia austriaca* (+; POT), *Cichorium intybus* (+; POT), *Festuca valesiaca* (+; POT), *Fragaria viridis* (+; POT), *Geum urbanum* (+; POT), *Hypericum perforatum* (+; POT), *Poa angustifolia* (+; POT), *Potentilla argentea* (+; POT), *Teucrium chamaedrys* (+; POT), *Viola suavis* (+; POT).

44.1621 Zăvoaie de salcie de la Dunărea de Jos (Lower Danube willow galleries)

Asociația *Salicetum albae* Issler 1924 s.l. este reprezentată prin păduri izolate, de mică întindere, ce mărginesc cursurile de apă ce traversează pajiștile stepice din zona Văii Roștilor-Măgurele (VRM; F: I).

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Salix alba* (3; VRM).

Alte specii:

- arbori: *Salix triandra* (+; VRM).
- ierburi/subarbuști: *Agropyron repens* (+; VRM), *Arctium lappa* (+; VRM), *Cannabis sativa* (+; VRM), *Myosoton aquaticum* (+; VRM), *Phragmites australis* (+; VRM), *Urtica dioica* (+; VRM).

53.1121 Stufărișuri de *Phragmites* sp. de apă dulce pe soluri uscate (Dry freshwater *Phragmites* beds)

Asociația *Scirpo-Phragmitetum* W. Koch 1926 a fost întâlnită în special în lungul pâraielor cu debit mai important de pe Valea Topologului (VT; F: I).

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Phragmites australis* (5; VT).

Alte specii: *Artemisia vulgaris* (+; VT), *Calystegia sepium* (1; VT), *Cannabis sativa* (+; VT), *Salix triandra* (1; VT), *Solanum dulcamara* (+; VT), *Urtica dioica* (+; VT), *Xanthium italicum* (+; VT).

Cenotaxoni ce nu se încadrează în clasificarea palearctică a habitatelor

Asociația *Tribulo-Tragetum* Soó et Timar in 1954, sinonimă (SANDA et alii, 2008) cu cenotaxonul *Trago racemosi-Eragrostetum poaeoides* Oprea Ad. 1997, în situațiile analizate pe Valea Topologului (VT; F: I), este dominată de *Eragrostis minor*, fiind răspândită sub formă de fâșii înguste în zonele cu sol mai

tasat din lungul unor drumuri sau terase. Cu tot caracterul ruderal al asociației, în cuprinsul său au fost semnalate exemplare rare de *Verbascum ovalifolium*, specie amenințată cu dispariția.

Specii caracteristice/edificatoare principale: *Eragrostis minor* (4; VT).

Specii amenințate: *Verbascum ovalifolium* (r; VT).

Alte specii: *Achillea setacea* (1; VT), *Artemisia austriaca* (+; VT), *Cynodon dactylon* (1; VT), *Dichanthium ischaemum* (+; VT), *Euphorbia glareosa* (+; VT), *Euphorbia seguieriana* (+; VT), *Eryngium campestre* (+; VT), *Festuca valesiaca* (+; VT), *Marrubium peregrinum* (+; VT), *Onopordum acanthium* (+; VT), *Poa bulbosa* (1; VT).

FAUNA

Avifauna. Numărul speciilor de păsări inventariate în zona comunei Topolog, care figurează în anexele O.U.G. nr. 57/2007, este de 59, din care 29 de specii necesită desemnarea de Aree de Protecție Specială Avifaunistică, regăsindu-se în Anexa III a ordonanței: *Ciconia ciconia*, *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Circaetus gallicus*, *Circus aeruginosus*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus*, *Accipiter brevipes*, *Buteo rufinus*, *Aquila pomarina*, *Aquila clanga*, *Hieraaetus pennatus*, *Falco vespertinus*, *Falco peregrinus*, *Asio flammeus*, *Coracias garrulus*, *Dendrocopos syriacus*, *Dendrocopos medius*, *Picus canus*, *Dryocopus martius*, *Caprimulgus europaeus*, *Melanocorypha calandra*, *Lulula arborea*, *Sylvia nisoria*, *Ficedula parva*, *Emberiza hortulana*, *Anthus campestris*, *Lanius minor*, *Lanius collurio*. Speciile care se observă foarte rar în această zonă sunt: *Milvus migrans*, *Circaetus gallicus*, *Circus macrourus*, *Aquila clanga*, *Hieraaetus pennatus*, *Falco peregrinus*, *Emberiza hortulana*.

Din zona Topolog, în Anexa IV B a O.U.G. nr. 57/2007 au fost identificate 30 de specii ce necesită o protecție strictă: *Falco tinnunculus*, *Falco subbuteo*, *Actitis hypoleucos*, *Athene noctua*, *Upupa epops*, *Merops apiaster*, *Picus viridis*, *Jynx torquilla*, *Motacilla alba*, *Prunella modularis*, *Erithacus rubecula*, *Phoenicurus phoenicurus*, *Sturnus roseus*, *Phylloscopus trochilus*, *Phylloscopus sibilatrix*, *Phylloscopus collybita*, *Muscicapa striata*, *Sitta europaea*, *Oriolus oriolus*, *Corvus corax*, *Passer hispaniolensis*, *Miliaria calandra*, *Serinus serinus*, *Carduelis spinus*, *Carduelis chloris*, *Carduelis cannabina*, *Carduelis carduelis*, *Carduelis flammea*, *Coccothraustes coccothraustes*. Dintre cele mai rare specii de păsări din această zonă, încadrate în anexa respectivă menționăm: *Actitis hypoleucos*, *Prunella modularis*, *Sturnus roseus*, *Serinus serinus*, *Carduelis flammea*.

Speciile de păsări identificate în zonă care nu sunt încadrate în cele două anexele ale O.U.G. nr. 57/2007, dar figurează în Anexa II a Legii nr. 13/1993, sunt: *Accipiter gentilis*, *Accipiter nisus*, *Buteo buteo*, *Buteo buteo vulpinus*, *Buteo lagopus*, *Falco columbarius*, *Dendrocopos major*, *Picoides tridactylus*, *Hirundo rustica*, *Delichon urbica*, *Troglodytes troglodytes*, *Saxicola rubetra*, *Saxicola torquata*, *Oenanthe oenanthe*, *Luscinia megarhynchos*, *Luscinia luscinia*, *Acrocephalus arundinaceus*, *Hippolais pallida*, *Sylvia curruca*, *Sylvia communis*, *Sylvia borin*, *Sylvia atricapilla*, *Ficedula albicollis*, *Ficedula hypoleuca*, *Parus caeruleus*, *Parus major*, *Certhia familiaris*, *Emberiza citrinella*.

Dintre speciile de păsări sigur/probabil cuibăritoare în zona comunei Topolog s-au observat: *Coracias garrulus*, *Dendrocopos syriacus*, *Dendrocopos medius*,

Dryocopus martius, Melanocorypha calandra, Lulula arborea, Sylvia nisoria, Ficedula parva, Lanius minor, Lanius collurio, Falco tinnunculus, Athene noctua, Upupa epops, Merops apiaster, Cuculus canorus, Alauda arvensis, Galerida cristata, Motacilla alba, Prunella modularis, Erithacus rubecula, Phoenicurus phoenicurus, Phylloscopus sibilatrix, Phylloscopus collybita, Regulus regulus, Muscicapa striata, Sitta europaea, Oriolus oriolus, Miliaria calandra, Serinus serinus, Carduelis spinus, Carduelis chloris, Carduelis cannabina, Carduelis carduelis, Coccothraustes coccothraustes, Buteo buteo, Caprimulgus europaeus, Dendrocopos major, Hirundo rustica, Delichon urbica, Saxicola rubetra, Saxicola torquata, Oenanthe oenanthe, Luscinia megarhynchos, Luscinia luscinia, Hippolais pallida, Hippolais icterina, Sylvia curruca, Sylvia communis, Sylvia borin, Sylvia atricapilla, Ficedula albicollis, Ficedula hypoleuca, Parus caeruleus, Parus major, Certhia familiaris, Emberiza citrinella.

Mamifere. Au fost inventariate 33 de specii în zona comunei Topolog, respectiv: *Erinaceus concolor, Talpa europaea, Crocidura suaveolens, Rhinolophus hiposideros, Myotis myotis, Nyctalus noctula, Pipistrellus pipistrellus, Pipistrellus pygmaeus, Pipistrellus nathusii, Pipistrellus kuhlii, Lepus europaeus, Sperophilus citellus, Dryomys nitedula, Microtus agrestis, Mus musculus, Mus spicilegus, Apodemus sylvaticus, Apodemus flavicollis, Rattus norvegicus, Spalax leucodon, Canis aureus, Vulpes vulpes, Meles meles, Mustela putorius, Mustela nivalis, Martes foina, Vormela peregusna, Mustela eversmannii, Felis silvestris, Sus scrofa, Capreolus capreolus, Cervus elaphus.* Speciile strict protejate, care sunt încadrate în Anexa III (5 specii), sunt: *Rhinolophus hiposideros, Myotis myotis, Sperophilus citellus, Vormela peregusna, Mustela eversmannii.* Speciile de interes comunitar care necesită o protecție strictă, fiind incluse în Anexa IV A sunt: *Nyctalus noctula, Pipistrellus pipistrellus, Pipistrellus pygmaeus, Pipistrellus nathusii, Pipistrellus kuhlii, Dryomys nitedula, Felis silvestris.* *Spalax leucodon* este specia de interes național care necesită o protecție strictă, fiind inclusă în Anexa IV B.

Cercetări privind patrimoniul natural al comunei Valea Nucarilor

Mihai PETRESCU, Viorel CUZIC, Valentin PANAIT, Mariana CUZIC, Cristina DINU

CĂI DE ACCES: DC222 Tulcea–Agighiol, cu intrare pe DC222C Agighiol–Valea Nucarilor

ARII PROTEJATE DE IMPORTANȚĂ NAȚIONALĂ/INTERNAȚIONALĂ:
Rezervația Biosferei Delta Dunării

SITURI NATURA 2000: Delta Dunării (SCI, SPA), Dealurile Agighiolului (SCI)

DESCRIERE CADRU NATURAL:

GEOLOGIE ȘI PEDOLOGIE

Teritoriul administrativ al comunei Valea Nucarilor este inclus, din punct de vedere geologic, în partea central-sudică a unității Tulcea (MUTIHAC, 1990; IONESI, 1994). Spre partea superioară a coloanei stratigrafice, sunt prezente elemente tipice pentru perioada Triasică, caracteristice pentru formațiunea